

DOI: 10.31866/2616-745x.8.2021.249050
УДК 323.23:061.1ЄС(477)

**СУСПІЛЬНІ НАСТРОЇ УКРАЇНЦІВ ЯК ФАКТОР
РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ**

Мищенко Алла Борисівна

*Кандидат політичних наук, доцент,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6693-6221>,
e-mail: mishenko.ab@gmail.com,
Київський національний університет культури і мистецтв,
вул. Є. Коновальця, 36, Київ, Україна, 01133*

Надіслано:
28.1.2021
Рецензовано:
08.12.2021
Прийнято:
15.12.2021

Для цитування:

Мищенко, А. Б. (2021). Суспільні настрої українців як фактор реалізації євроінтеграційної політики сучасної України. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, (8), 196–209.
doi: <https://doi.org/10.31866/2616-745x.8.2021.249050>.

У статті аналізується значення громадської думки, суспільних настроїв громадян України щодо ефективності впровадження зовнішньополітичного курсу держави та тісної інтеграцію до Європейського Союзу, Північноатлантичного альянсу, визначаючи важливість врахування очікувань населення у вироблені та впроваджені стратегії реалізації обраного геополітичного вектора. Методологічною основою дослідження стало використання міждисциплінарного підходу в аналізі явищ і процесів суспільного життя, а саме: історичних аналогій, соціологічних методів у розкритті зміни за останні роки ставлення громадян до окремих державних рішень, їхнього прагнення брати участь у плебісцитах щодо легітимациі зовнішньополітичного курсу держави, а також порівняльного – для виявлення переваг врахування суспільних настроїв у державотворенні через концепції реалізму та лібералізму, що теж засвідчують здатність держави до зміни і внутріполітичного курсу.

Доведено, що протягом останніх кількох років серед українців поступово зростала кількість громадян (понад 48 %), які є прихильниками європейської

та євроатлантичної інтеграції, що є позитивною динамікою та підґрунтям для впровадження державою обраного вектора. У результаті аналізу вдалося визначити, що залишається майже третина громадян, хто не визначився, які відповідно можуть стати електоральною підтримкою тих політичних сил та діячів, що пропагують проросійський вектор співробітництва як основний для України. Відповідно, держава повинна системно займатися впровадженням стратегії всеохопної агітації, вибудовувати інформаційні канали позитивного сприйняття та впровадження обраного зовнішньополітичного курсу, працювати з лідерами думок тощо.

Визначено, що консолідація політичної еліти та суспільства є важливим фактором реалізації євроінтеграційної політики України на сучасному етапі розвитку, однак може зазнати змін через непослідовну та розмиту позицію західних партнерів.

Ключові слова: громадська думка; геополітичний вектор; демократія; суспільні настрої; європейська інтеграція.

Вступ

Євразійський континент є найбільш привабливим для просування своїх стратегічних інтересів для усіх глобальних гравців. Прагнення контролювати та поширювати свій вплив на цей простір є ключовим завданням як регіональних лідерів, так і країн поза межами територіально-просторового поширення Євразійської шахівниці (концепція З.Бжезинського). Геополітично він насичений не лише надзвичайними об'єктивними факторами геополітичної могутності (розташування, рельєфи території, наявність великих запасів природних ресурсів, поліетнічність держав), а й здатний якісно трансформуватися й прогресувати під тиском суб'єктивних чинників – сильних політичних лідерів, трансформації до відкритих економік і політичних режимів, необмеженого людського потенціалу, культурної та ментальної гнучкості, прагнення до змін тощо.

Україна як країна Східної Європи, що достатньо глибоко інтегрована у регіональний розвиток і здатна впливати на позиції ключових гравців, визначилася зі своїм геополітичним вектором зовнішньої політики. Однак постає проблема усвідомлення Європою тієї ролі та місця, що принесе Україна в результаті максимального зближення. Поряд із цим варто окреслити й суспільні настрої українців, які на сучасному етапі розвитку держави залишаються розрізненими в баченні геостратегічного курсу України, а це є впливовим фактором в реалізації зовнішньополітичної євроінтеграційної стратегії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дане дослідження було здійснено з використанням міждисциплінарного підходу через історичний метод для виявлення аналогій минулого, соціологічного аналізу в проведенні опитувань громадян, а також політологічних методів (порівняння й біхевіористського) для розкриття особливостей впливу суспільних настроїв, громадської думки на ефективність впровадження європейського та євроатлантичного курсу інтеграції України.

Варто окреслити публікації, які дають розуміння використання та визначення понять «громадська думка», «суспільні настрої», «тиск громадськості», «суспільне бачення» у працях вчених-соціологів, політологів вітчизняного та іноземного походження: В. Горбуліна, В. Іванову, Л. Ляпіну, О. Ляпіна, В. Мальцева, Б. Пейдж, Р. Шапіро, В. Полторак, В. Оссовський, В. Шатуна тощо.

Окремим напрямом досліджень є праці тих науковців, які доводили важливість суспільних настроїв, громадської думки у процесі вироблення, погодження та впровадження ефективної внутрішньої та зовнішньої політики, серед яких: О. Арін, В. Горбулін, М. Багмет, О. Балакірева, В. Вовк, З. Бжезинський, О. Дмитрук, Г. Моргентуа, Г. Кіссінджер, Дж. Ньюман, І. Панарін, П. Циганков тощо.

У лютому 2019 р. остаточно було закріплено внесенням змін до Конституції України (у Преамбулі Основного Закону, трьох статтях і перехідних положеннях) зовнішньополітичний курс, що визначає європейську інтеграцію через членство в Європейському Союзу та Північноатлантичному Альянсі.

Західні партнери щонайменше позитивно сприйняли чітку позицію Києва, однак гарантій вступу та швидкого набуття членства в ЄС не обіцяють, наполягаючи на необхідності змін самої України зсередини. Така позиція ЄС достатньо обґрунтована, враховуючи геополітичний статус України, інтереси, які сповідує ця унія щодо країн Східної Європи.

Відповідно, потребує більш якісного аналізу питання впливу суспільних настроїв українців щодо європейської та євроатлантичної інтеграції на ефективність реалізації зовнішньополітичного курсу сучасної України в напрямку максимального зближення зі структурами Заходу.

Формулювання цілей статті

Метою дослідження є визначення суспільних настроїв українців як фактора реалізації євроінтеграційної політики сучасної України.

Основними завданнями проведення аналізу є виокремлення сучасного стану взаємодій між Україною та ЄС, розкриття сучасних соціологічних даних

соціально-політичної прихильності українців західному геополітичному вектору, аналіз настроїв громадян щодо інтеграції України до трансрегіональної безпекової системи НАТО, визначення наслідків змін суспільної думки українців через зниження темпів інтеграційних процесів між Україною, Північноатлантичним альянсом і Європейським Союзом.

Виклад основного матеріалу дослідження

Основою дослідження є неупереджене розуміння поняття, яке об'єктивно впливає на реалізацію державної політики, – це суспільні настрої та громадська думка, від змін яких часто залежить успішність окремих стратегій та тактичних кроків їх впровадження. Так, у Короткому оксфордському політичному словнику тлумачиться: «до загальних заяв про громадську думку, яка часто виявляється думкою двох таксистів і десятка перехожих, що йдуть один за одним, слід ставитись обережно» (Brown, McLean, McMillan, 2005, p.143).

Ще одне визначення фіксує, що «громадська думка» – це форма вираження політичної волі, свідомості мас, що реально «тисне» на органи управління (у тому числі й на виборах, референдумах) і, поряд з іншими соціально-політичними інститутами, бере участь у політичному процесі (Poltorak, 2000, p. 11).

Таке розуміння поняття ролі громадської думки, яка є свідомим відображенням очікувань, прагнень суспільства, в сучасних реаліях часто піддається управлінню зі сторони різних учасників політичного процесу. Мова йде про політичну еліту, яка є лідером думок, на позиції якої звертають увагу більшість громадян, що беруть участь в опитуваннях. Однак вироблення й реалізація рішень загальнодержавного характеру часто має тривалий період підготовки, впровадження, що дозволяє враховувати системні очікування тривалого усвідомлення важливості обраного курсу.

Слід підкреслити, що в науковому дискурсі можна виділити дві течії, які протилежно тлумачать значення й роль суспільних настроїв у процесі впровадження зовнішнього курсу державної політики. Так, реалізм як окрема течія в аналізі міжнародних відносин вважає за необхідне постійне залучення громадськості або врахування суспільних настроїв при виробленні, ухваленні та реалізації будь-якого державно-політичного рішення.

П. Циганков, оцінюючи роль політичних реалістів у цьому питанні, зазначає: «зовнішня політика визначається не суспільною думкою, яка б важлива вона не була, а могутністю держави, її здатністю протистояти зовнішнім загрозам і підтриманням рівноваги сил» (Tsygankov, 2008, p. 40).

Однак постбіполярний розвиток світу, як зазначалось раніше, на порядок денний виводить лібералізм як всеохоплюючу й безальтернативну для

нових гравців міжнародних відносин ідеологію у формуванні як внутрішньої, так і зовнішньої політики, яка передбачала головний критерій в прийнятті рішень – це враховувати позицію громадян, їх ставлення й настрої у процесі реалізації державно-владних повноважень (Mishchenko, 2018, p. 55).

Із точки зору сучасної України, яка не є в повній мірі демократичною і не керується чистою ліберальною ідеологією у процесі вироблення та прийняття зовнішньополітичних рішень, варто враховувати часто недостатньо зрілу позицію громадян, що потерпають від вузьконаправлених інформаційних потоків, та невисокою здатністю до критичного сприйняття реальності.

Останні 30 років своєї незалежності Україна обговорювала в межах наукового та суспільно-політичного дискурсу найбільш прагматичний та цивілізаційно (культурно й ментально) прийнятний для себе геополітичний вектор інтеграції або тісної співпраці, серед яких Західний (США, ЄС), Східний (Росія, СНД), Південно-Східний (країни Чорного моря, Азії) напрями реалізації співробітництва.

Як зазначають Є. Дурнов, Ю. Сокур, «геополітичне значення виникнення в Європі держави України важко переоцінити: розміри її території, чисельність населення, значний (хоча певною мірою і структурно нераціональний) промисловий комплекс, науковий та інтелектуальний потенціали, природні багатства – усе це вже зараз змушує сприймати Україну як вагому європейську державу. Крім того, саме її розташування винятково вигідне, оскільки робить країну ключовим субрегіоном, що з'єднує своїми транспортними артеріями Захід і Схід, Північ і Південь континенту. Незамерзаючі чорноморські порти створюють сприятливі умови для безпосередніх зв'язків із країнами інших континентів (Durnov, Sokur, 2020, p. 5).

Але сучасна геополітика розглядає могутність держав не лише з точки зору об'єктивних (природних чинників), а й крізь призму наявності суб'єктивних чинників, що можуть посилити її потенціал та здатність до прогресивного розвитку в межах регіону та світу загалом. Прогрес країни на рівні показників держав-членів інтеграційного союзу – це шлях до обґрунтованої міжнародної суб'єктності та рівноправного співробітництва.

Саме тому Україна, здійснивши європейський вибір, поставила не лише перед державою, а й політичними елітами і суспільством загалом, орієнтири розвитку й стандарти, до яких варто наблизитися.

Останні соціологічні дослідження засвідчують все ще коливання українців щодо свого євроінтеграційного майбутнього, хоча уже більшість

громадян підтримує саме європейський та євроатлантичний курс зовнішньої політики України.

Як зазначається в дослідженнях Інституту соціології НАН України, за 2020 рік настрої українців щодо пріоритетів міжнародного співробітництва належить саме Європейському Союзу, у той час як четверта частина наших громадян готова до такого інтенсивного й повноправного партнерства з РФ. «Близько половини громадян вважають, що пріоритетність на європейському напрямі має бути високою, і значно менша частка їх (12 %) впевнені, що вона має бути, навпаки, низькою» (Shulha, 2021) (табл. 1).

Таблиця 1

Табл. 1. Якою має бути пріоритетність міжнародного співробітництва для України

	З Європейським Союзом	З Російською Федерацією
Низький пріоритет: співробітництво необхідно скорочувати	12	45
Ситуаційний пріоритет: інтенсивність співробітництва залежить від завдань, які вирішуються	26	21
Високий пріоритет: співробітництво має стратегічно важливий характер	44	16
Важко сказати	18	18

Дані Моніторингу Інституту соціології НАН України за 2020 р.
(Shulha, 2021)

Окремо варто згадати про використання в опитуванні питань, що стосуються співробітництва у військовій сфері з північноатлантичним Альянсом, які засвідчують євроатлантичні настрої українців. Тут ми бачимо (табл. 2), що «про необхідність співробітництва з НАТО заявляє половина опитаних, і навпаки, більше половини респондентів проти військової співпраці з Росією» (Shulha, 2021).

Таблиця 2

Табл. 2. Як громадяни ставляться до ідеї військового співробітництва ...

	з НАТО	з РФ
Такого співробітництва не можна допускати	24	56
Таке співробітництво є необхідним	49	17
Важко сказати	27	27

Дані Моніторингу Інституту соціології НАН України за 2020 р.
(Shulha, 2021)

Схожі результати щодо вступу до Північноатлантичного альянсу знаходимо у дослідженні, яке було проведено Київським міжнародним інститутом соціології у 2021 р. через розкриття динаміки змін настроїв українців в історичній аналогії.

На запитання щодо участі в голосуванні на загальнонаціональному референдумі щодо вступу в НАТО, станом на 2021 р. готові віддати свої голоси збільшилась до 48 %, коли ще у 2019 р. таких налічувалось лише 40 % (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка готовності населення проголосувати за вступ України до НАТО 2014–2021 (КМІС, 2021)

Відповідно, дані соціологічних настроїв громадян України з геополітичної точки зору зорієнтовані в більшості на тісну співпрацю та подальшу інтеграцію саме до європейських міжнародних структур – ЄС та НАТО.

Отже, нині для України вкрай важливо на світовій арені якомога швидше змінити свій імідж одного з регіонів колишнього СРСР і завоювати авторитет самостійної європейської держави. Є. Дурнов, Ю. Сокур впевнені, що досягти цього можливо лише у процесі реалізації головного національного інтересу України – відродження і зміцнення власної державності, відтворення повною мірою демократії та ринкових засад сучасної національної економіки, формування самоідентичності її громадян як громадян України (Durnov, Sokur, 2020, p.6).

Несистемне ставлення щодо майбутнього України в ЄС та НАТО, загравання окремих держав-членів ЄС з Росією (щодо газових контрактів, знаття санкцій, визнання Криму російським тощо) послідовно породжує серед

українців усвідомлення, що інтереси нашої держави є другорядними й актуалізуються лише при суттєвому нагнітанні ситуації. Існує й втома європейців від замороженого формату україно-російського конфлікту, де майже відсутні ефективні інструменти залагодження ситуації. Такі позиції окреслюють Україну як слабого регіонального гравця, що не здатний подолати свої проблеми самотужки, а прагне скористатися підтримкою та могутністю своїх Західних партнерів.

Незважаючи на деякі розчарування, що відчутні серед західних еліт щодо здатності України подолати системні відставання, невирішені пострадянські проблеми, гіркий досвід суспільного розмежування щодо геополітичного вектора розвитку, серед українських громадян (особливо молоді) все частіше орієнтиром у прагненні перспектив розвитку держави виступає європейська інтеграція.

Для прикладу, «відповідаючи на запитання про політику різних країн або союзів щодо України, переважна більшість опитаних не називає її такою, що враховує більшість інтересів нашої країни. Порівняно з Європейським Союзом і США, РФ заслужила найгіршої оцінки: 63 % опитаних вважають, що Росія не враховує інтересів України. Втім, і оцінюючи політику західних країн, громадяни переважно погоджуються, що з їхнього боку враховується менша частина українських інтересів, а саме – 40 і 36 % з боку Європейського Союзу та США відповідно» (Shulha, 2021) (табл. 3).

Таблиця 3

Табл. 3. Оцініть політику наведених нижче країн або їх об'єднань по відношенню до України на даному етапі

	Європейський Союз	США	Російська Федерація
Інтереси України не враховує	24	23	63
Враховує меншу частину інтересів України	40	36	17
Враховує більшість інтересів України	21	17	5
Важко сказати	15	24	15

Дані Моніторингу Інституту соціології НАН України за 2020 р. (Shulha, 2021)

Важко не погодитися, орієнтуючись на досвід тієї ж Туреччини, що «великі проєкти (західний або східний) з участю України в суспільній дискусії за таких умов можуть бути заміщені регіональними вузько-спеціалізованими союзами в галузі економіки, культури, транскордонного співробітництва, енергетики тощо (Shulha, 2021). Тобто набувати ознак двосторонніх міждержавних форм співпраці, що більш ефективно дозволить реалізовувати проєкти та програми взаємодій, відкинувши більш глобальні регіональні та світові союзи.

Швидше за все, тривале відтермінування вступу України до Європейського Союзу та самостійне вирішення військового конфлікту з РФ на Сході та у Криму буде породжувати все більшу кількість скептиків серед українських громадян, що може перетворитися на успішний плацдарм проросійських або радикальних націоналістичних політичних сил. Цікавим результатом вищеприведеного дослідження є те, що майже 30 % респондентів часто вагаються у своїх відповідях і саме вони можуть стати цією електоральною базою антиєвропейських, антидемократичних сил всередині України.

Станом на 2021 р. Україна інтегрувалася в структури Заходу, імплементувала зразки нормативного регулювання окремих галузей, створила інституції антикорупційного характеру, підписала та ратифікувала Угоду про Асоціацію, отримала безвізовий режим, закріпила у Конституції курс європейської та євроатлантичної інтеграції. Однак на етапі впровадження базових вимог для України щодо наближення до стандартів демократичного та економічного розвитку, ЄС занурився у власні системні кризи, що звужує формат стратегічного та економічного партнерства нашої держави (Karasova, Mishchenko, 2021, p. 211).

Разом із тим Україна не повинна відмовлятися від свого цілеспрямованого прагнення «будувати Європу в Україні», яке сприятиме посиленню не лише нашої міжнародної суб'єктності через наближення до стандартів і критеріїв функціонування держави, а й забезпечить загальний прогрес країни.

У цьому їй може допомогти лише консолідоване, мотивоване, впевнене в успіху євроінтеграційної стратегії суспільство, щоденні настрої якого залежать від правильної агітаційної діяльності органів державної влади, громадських діячів, політичної еліти.

В іншому випадку ми будемо приречені балансувати між позиціями сильних геостратегічних гравців, в інтереси яких входить розглядати Україну або своїм безпековим східним кордоном (ЄС), або західною межею євразійської імперії (Росія).

Висновки

Отже, впровадження сучасною Україною, закріпленого в Конституції зовнішньополітичного курсу на інтеграцію до Європейського Союзу та Північноатлантичного альянсу, держава здатна реалізувати через посилення популярності цього геополітичного вектора серед власних громадян.

У процесі реалізації цього політико-державного рішення варто враховувати показники суспільних настроїв та їх коливання, які можуть

призвести або до пришвидшених змін у внутрішній трансформації нормативно-правових основ й, відповідно, стандартів й форм життя, або до переорієнтації на інші моделі й вектори (Східний, Південно-Східний).

Окремим результатом дослідження варто зазначити, що Україна не просто повинна прагнути залишатися в об'єктиві інтересів ЄС, а й доводити свою виняткову позицію, унікальність форм взаємодії, бути надійним партнером, що забезпечить швидкий та якісний перехід до демократичного та ринкового суспільно-політичного життя.

В іншому випадку пасивність держави, розмитість позицій політичної еліти руйнуватимуть консолідований погляд серед громадян щодо майбутнього держави й сприятимуть нарощенню електоральної підтримки тих політичних лідерів та сил, що прагнуть впровадження альтернативних моделей більш консервативного або ізоляціоністського стибу.

Отже, суспільні настрої українців є важливим фактором реалізації євроінтеграційної політики сучасної України, що було доведено в дослідженні, через реалізацію поставлених завдань та мети.

Подальші аспекти дослідження стосуватимуться визначення ролі та місця України в орбіті інтересів ЄС для усвідомлення єдності як держав-членів унії, так і їх суспільств щодо європейських перспектив України.

Reference

- Brown, G., McLean I., McMillan, A. (2005). *A Concise Oxford Dictionary of Politics and International Relations*.
- Durnov, Ye., Sokur, Yu. (2020). *Osoblyvosti heopolitychnoho roztashuvannia Ukrainy [Features of the geopolitical location of Ukraine]*. In: *Aneksiia v yevropeiskomu heopolitychnomu prostori [Annexation in the European geopolitical space]*. Kyiv: *Vydavnytstvo Liudmyla*, pp. 4–15.
- Karasova, N., Mishchenko, A. (2021). *Heostrategichni interesy Ukrainy ta ekonomichne partnerstvo z Turechchynoiu [Geostrategic interests of Ukraine and economic partnership with Turkey]*. *Financial and credit activities: problems of theory and practice*, no. 2(37), pp. 210–218.
- Mishchenko, A. B. (2018). *Zovnishnia polityka kriz pryzmu hromadskoi dumky [Foreign policy through the prism of public opinion]*. *Mizhnarodni vidnosyny: teoretyko-praktychni aspekty [International relations: theory and practice aspects]*, no. 1, pp. 53–62. DOI: 10.31866/2616-745x.1.2018.133413.
- Poltorak, V. (2000). *Sotsiolohiia hromadskoi dumky [Sociology of the community's thoughts]*. Kyiv: Art-Pres.

- Sakhno, Yu. (2021). Heopolitychni orientatsii zhyteliv Ukrainy: cherven 2021 roku [Geopolitical orientations of residents of Ukraine: June 2021]. *Kyiv International Institute of Sociology*, [online], 18 July 2021. Available at: <https://www.kiis.com.ua/?lang=eng&cat=reports&id=1054&page=1>.
- Shulha, A., (2021). Heopolitychni nastroi ukrainskoho suspilstva [Geopolitical sentiments of Ukrainian society]. *ZN.UA*, [online], 26 February 2021. Available at: <https://zn.ua/ukr/international/heopoliticheskie-nastroenija-ukrainskoho-obshchestva.html>.
- Tsygankov, P. A. (2008). Vneshniaia politika i obshchestvennoe mnenie [Foreign policy and public opinion]. *Obozrevatel-Observers*, no. 7, pp. 36–52.

PUBLIC MOOD OF UKRAINIANS AS A FACTOR OF IMPLEMENTING EUROPEAN INTEGRATION POLICY OF MODERN UKRAINE

Alla Mishchenko

Candidate of Political Sciences, Associate Professor,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6693-6221>,

e-mail: mishchenko.ab@gmail.com,

Kyiv National University of Culture and Arts,

Kyiv, Ukraine

The article analyzes the importance of public opinion, public attitudes of Ukrainian citizens on the effectiveness of the country's foreign policy and close integration into the European Union, the North Atlantic Alliance, determining the importance of taking into account the expectations of the population in developing and implementing strategies. The methodological basis of the study was the use of interdisciplinary approach in the analysis of phenomena and processes of public life, namely: historical analogies, sociological methods in revealing changes in recent years attitudes of citizens to certain government decisions, their desire to participate in plebiscites comparative – to identify the benefits of taking into account public sentiment in state-building through the concepts of realism and liberalism, which also testify to the state's ability to change and domestic policy. It is proved that over the last few years the number of Ukrainians (over 48 %) who are supporters of European and Euro-Atlantic integration has gradually increased, which is a positive dynamics and basis for the implementation of the chosen vector by the state. As a result of the analysis, it was determined that almost a third of the undecided citizens remain, who can become electoral support of those political forces and figures who promote the pro-Russian vector of cooperation as the main one for Ukraine. Accordingly, the state should systematically implement a strategy of comprehensive agitation, build information channels of positive perception and implementation of the chosen foreign policy course, work with opinion leaders, and so on. It is determined that the consolidation of the political elite and society is an important factor in the implementation of Ukraine's European integration policy at the current stage of development, but may change due to the inconsistent and vague position of Western partners.

Key words: public opinion; geopolitical vector; democracy; public sentiment; European integration.

ОБЩИЕ НАСТРОЕНИЯ УКРАИНЦЕВ КАК ФАКТОР РЕАЛИЗАЦИИ ЕВРОИНТЕГРАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ СОВРЕМЕННОЙ УКРАИНЫ

Мищенко Алла Борисовна

Кандидат политических наук, доцент,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6693-6221>,

e-mail: mishenko.ab@gmail.com,

*Киевский национальный университет культуры и искусств,
Киев, Украина*

В статье анализируется значение общественного мнения, общественных настроений граждан Украины относительно эффективности внедрения внешнеполитического курса государства и тесную интеграцию в Европейский Союз, Североатлантический альянс, определяя важность учета ожиданий населения в выработанных и внедренных стратегиях реализации избранного геополитического вектора. Методологической основой исследования стало использование междисциплинарного подхода в анализе явлений и процессов общественной жизни, а именно: исторических аналогий, социологических методов в раскрытии изменения за последние годы отношения граждан к отдельным государственным решениям, их стремления участвовать в плебисцитах по легитимации внешнеполитического курса государства, а также сравнительного – для выявления преимуществ учета общественных настроений в создании государства через концепции реализма и либерализма, которые также свидетельствуют о способности государства к изменению и внутриполитическому курсу. Доказано, что в последние несколько лет среди украинцев постепенно росло количество граждан (более 48 %), которые являются сторонниками европейской и евроатлантической интеграции, что является положительной динамикой и основой для внедрения государством выбранного вектора. В результате анализа удалось определить, что остается почти треть неопределившихся граждан, которые соответственно могут стать электоральной поддержкой тех политических сил и деятелей, пропагандирующих пророссийский вектор сотрудничества как основной для Украины. Соответственно, государство должно системно заниматься внедрением стратегии всеобъемлющей агитации, выстраивать информационные каналы положительного восприятия и внедрение избранного внешнеполитического курса, работать с лидерами мнений и т.д.

Определено, что консолидация политической элиты и общества является важным фактором реализации евроинтеграционной политики Украины на современном этапе развития, однако может измениться из-за непоследовательной и размытой позиции западных партнеров.

Ключевые слова: общественное мнение; геополитический вектор; демократия; общественные настроения; европейская интеграция.